

ANNELIE DREWSEN OCH
KATARINA LYCKEN RÜTER

SIDAN 1

Fakta om buddhism

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Buddha blev upplyst genom att meditera och spred sedan sin kunskap till tusentals buddhister. Att meditera är inte lätt och vissa menar att det bara är munkar och nunnor som kan göra det. I boken kan du läsa om hur munkar och nunnor lever och vad buddhister gör i ett tempel.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer. (SV 4–6)
- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. (SV 4–6)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. (SV 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller. (SV 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRSÄR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva enkla texter. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar. (SV 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel bilder och grafiska modeller. (SV 4–6)
- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV 4–6)
- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt och ställa frågor. (SV 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

FÖRDJUPAD ORDFÖRKLARING

Välj ut något/några av orden som du tror att eleverna behöver extra stöttning med.
Använd er av följande mall för att skapa en djupare förståelse för ordet/orden.

Exempel på ord: karma, upplyst, meditera, nirvana, livstörst

Ord/begrepp: _____

Vad betyder ordet?	Skriv en mening med ordet.
Rita en bild till ordet.	När används ordet?

FRÅGA, FRÅGA, BYT!

Fråga, fråga byt! är en kooperativ övning. Låt eleverna skriva varsin fråga med koppling till boken. Frågorna kan handla specifikt om innehållet eller mer om vad man tyckte om boken. När alla har skrivit en fråga läggs lapparna i en burk. Sedan drar alla elever varsin lapp. Uppgiften blir sedan att mingla runt i klassrummet. När man träffar en annan elev som är ledig är det dags att använda sin fråga. Båda eleverna ställer sin fråga och ger svar. Sedan byter man frågor med varandra. Efter det minglar man vidare tills man träffar någon ny och upprepar övningen. Här får eleverna en chans att träna på att ställa egna frågor och svara på andras frågor, repetera innehållet av boken samt uttrycka sina tankar.

EN FÅR GÅ

I denna övning är alla aktiva och får säga vad de tänker och tycker om en viss fråga.

Till exempel:

Jag tycker det är bra att munkarna och nunnorna lever enkla liv på kloster. Motivera.

Det är bra att buddhisterna ger mat till döda människors andar. Motivera.

1. Dela in eleverna i grupper om fyra. Ge dem var sin siffra 1–4 (skriv den eventuellt på handen så att de inte glömmer den).
2. Ställ en fråga, gärna en öppen fråga.
3. Grupperna kör "huvuden ihop" och diskuterar frågan. När alla i gruppen har ett svar på frågan ställer de sig på en rad för att visa att de är klara.
4. Säg en siffra, till exempel 2. Alla 2:or byter grupp. Nu bildas en ny grupp, med tre elever och en ny medlem. Alla delar sina tankar och svar och jämför med varandra.
5. Ställ en ny fråga och gör om övningen.

MINA ORD, DINA ORD

1. Dela ut ett papper till varje elev som är delat i två spalter. I den ena spalten ska rubriken vara Mina ord och i den andra spalten ska rubriken vara Dina ord.
2. Sätt en timer på cirka 3 minuter.
3. Låt eleverna enskilt sammanfatta boken genom att skriva ord i spalten Mina ord. Några elever fyller kanske hela spalten med ord och några kanske endast skriver fem ord. Exempel: Buddha, munk, tempel, meditera, Vesak, ceremonier, Tripitaka.
4. När tiden är ute går eleverna runt i klassrummet och frågar en kompis:
5. Elev A: "Hej, vad har du skrivit för ord?"
6. Elev B läser upp sina ord. Om det är något ord som elev A inte har skrivit så skriver hen upp det i spalten Dina ord. Sedan läser elev A sina ord för elev B och elev B skriver upp nya ord.
7. Antingen går eleverna runt och samlar ord tills spalten med Dina ord är full eller så sätter ni timern på cirka 5–7 minuter, beroende på grupp.
8. Gemensamt går ni igenom vilka "nya ord" eleverna har hittat under Dina ord.

PÅ LINJEN

Rita upp en linje i klassrummet eller utomhus. I ena änden lägger du en lapp där det står *Håller inte alls* med och i andra änden lägger du en lapp där det står *Håller helt med*. Eleverna ska sedan ta ställning till olika påståenden, gradera sina svar på linjen och lägga lappar med sina namn där deras svar passar. När alla har lagt sina namn får eleverna vara beredda på att motivera sina val.

Håller inte alls med -----Håller helt med

Förslag på påståenden:

Jag tror att man kan uppnå nirvana genom att meditera.

Jag tycker det är bra att munkar och nunnor lever enkla liv på kloster.

Jag tror att alla människor har olika stor livstörst.

Jag tror på karma.

Jag tror att man återföds på nytt när man dör.

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vem grundade religionen buddhism?
Det gjorde en religiös lärare som hette Buddha.
2. Var grundades buddhismen?
Den grundades i Indien.
3. Hur många buddhister finns det?
Det finns cirka 500 miljoner buddhister.
4. Hur många buddhister finns i Sverige?
Det finns cirka 45 000 buddhister i Sverige.
5. Vem var Siddharta?
Det var Buddha. Han fick namnet av sin mamma och pappa.
6. Vad spådde en lärare om Siddharta's framtid?
Hen spådde att han skulle bli kung eller en religiös lärare.
7. Varför levde Siddharta ett liv i lyx?
Läraren som spådde Siddharta sa att han bara kan bli kung om han aldrig ser en sjuk, en gammal eller en död människa.
8. Vad hände när Siddharta smög ut och såg en sjuk, en gammal och en död människa?
Han blev olycklig och undrade över meningen med livet.
9. Vad gjorde Siddharta när han lämnade livet som prins?
Han sökte upp en grupp religiösa män och började meditera och fasta med dem.
10. Vad betyder det att meditera?
Man tränar koncentrationen genom att tänka på något speciellt.
11. Vad gjorde Siddharta efter att han hade blivit upplyst?
Han började sprida sin lära och fick många följare.
12. Vad är reinkarnation?
Det betyder att allt levande återföds.

13. På vilka fem olika sätt kan man återfödvas?
Som en varelse i helvetet, som ett djur, en ande, en människa eller en gud.
14. Vad betyder karma?
Att tro på karma är tron på att människans handlingar påverkar livet och livet efter döden.
15. På vilket sätt avgör handlingarna hur återfödelsen blir?
En bra handling ger bra karma och en dålig handling ger dålig karma.
16. Vad är de bästa handlingarna?
Det är handlingarna man gör för någon annan och inte för sig själv.
17. Vad menade Buddha med livstörst?
Att människor bara vill ha mer och mer och aldrig blir nöjda. Då blir man olycklig.
18. Vad betyder det att nå nirvana?
Att bli av med sin livstörst och känna frid.
19. Vad menar buddhister är enklast att göra för att nå nirvana?
Att leva som en munk eller nunna.
20. Vad är en munk och nunna?
En person som lever ett enkelt religiöst liv efter bestämda regler.
21. Vad gör man i ett tempel?
Man lämnar blommor och kan prata med en munk eller nunna.
22. Varför tänder man rökelse i templet?
Rökelsedoften påminner om hur Buddhas lära sprider sig.
23. Hur kan man göra när man mediterar?
Man kan koncentrera sig på ett enda ord, mantra eller bild. Man kan också fokusera på kroppen, till exempel hur man andas.
24. Vad heter de tre viktigaste samlingarna av buddhistiska texter?
De heter Tripitaka.
25. Varför är det viktigt med andehus för buddhisterna?
Dit kan man gå med blommor och gåvor till andarna så att de inte ska störa eller förstöra.
26. Vad firar man under högtiden Vesak?
Man firar Siddhartas födelse och att han blev Buddha.

27. Vad gör man under Vesak?

Man hänger upp lyktor och mediterar hela natten i templen.

28. Vad gör munkar och nunnor hemma hos dem som är döende?

För att möta döden i lugn och trygghet brukar munkar och nunnor läsa texter och meditera.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.
Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

29. Hur ser det ut i ett tempel?

Det finns bilder på Buddha, blommor, ljus och rökelse.

30. Hur förflyttade sig Siddharta när han var 29 år och smög ut?

Han åkte häst och vagn.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

31. Om du skulle prova att meditera, vilket hade varit ditt mantra (ord) som du hade koncentrerat dig på?

32. Varför tror du att det är vanligt att unga buddhistiska pojkar och flickor bor i kloster länge, ibland i flera år?

33. Vad tror du Buddha bar på för stor kunskap när han blev upplyst?

34. Vad ser du för likheter mellan buddhism och din religion?

BEGREPP

Dra streck från begrepp till rätt förklaring.

Ett viktigt ord eller mening som är helig.

Här tänds rökelse och många tar med sig blommor.

Den som blir av med sin livstörst blir upplyst.

Människor som lever väldigt enkelt efter bestämda regler.

Människor vill alltid ha mer och mer och blir aldrig nöjda.

Människors handlingar avgör hur återfödelsen blir.

Träna koncentrationen genom att fokusera på något speciellt.

Detta namn fick Buddha av sina föräldrar.

MANTRA

TEMPEL

NIRVANA

MUNKAR OCH NUNNOR

LIVSTÖRST

KARMA

MEDITERA

SIDDHARTA